

Rekenen op de accountant

**Versterk uw controlerende rol
als Statenlid**

A background photograph showing a close-up of a person's hands working at a desk. One hand is using a black pen to write on a document with a bar chart, while the other hand is on a calculator. A pair of glasses and a spiral notebook are also visible on the desk.

**De accountant voert zijn
werkzaamheden uit in opdracht
van Provinciale Staten. Hij
ondersteunt u als Statenlid door
de jaarrekening te controleren
op getrouwheid.**

De accountant is een onmisbare hulptroep van Statenleden

Provinciale Staten (PS) zijn verplicht een accountant aan te stellen voor het controleren van de jaarstukken.

Dat is van belang, omdat burgers en volksvertegenwoordigers recht hebben

op een juiste verantwoording van de besteding van hun belasting-

geld. Hoeveel geld is er binnengekomen, hoeveel uitgegeven en waaraan?

En is het rechtmatig besteed volgens de gestelde kaders?

Provinciale Staten hebben de belangrijke taak om de financiële kaders voor de provincie vast te stellen en de financiën van de provincie te controleren.

De accountant:

- **Controleert elk jaar achteraf in opdracht van Provinciale Staten de jaarstukken.** Met deze stukken legt het college van Gedeputeerde Staten verantwoording af over de uitkomsten van de opgedragen taken. Het accountantsrapport is zo een belangrijk hulpmiddel bij het controleren van het college.
- **Beoordeelt of de jaarstukken een getrouw beeld van de (financiële) werkelijkheid geven.** Daarmee verklaart de accountant dat de financiële vertaling van de provinciale activiteiten correct is en dat zowel de exploitatierekening en de balans voldoet aan de wettelijke vereisten.
- **Is onafhankelijk.** Elke 4 jaar wijzen Provinciale Staten een (nieuwe) accountant aan. Na afloop van deze periode kan het contract met 2 jaar worden verlengd door PS.
- **Deelt zijn bevindingen plus aanbevelingen richting de toekomst in het accountantsverslag.** Deze vormt onderdeel van de jaarverslaggeving en wordt voorgelegd aan Provinciale Staten. Daarnaast licht de accountant de bevindingen vaak toe in een [auditcommissie](#).
- **Deelt de manier waarop de controle heeft plaatsgevonden en eventuele beperkingen in het 'verslag van bevindingen'.** Zo kan een accountant verklaren niet zeker te zijn of budgetten op de beoogde plek zijn gekomen.
- **Heeft wettelijk verplichte taken voor Provinciale Staten.** Provinciale Staten kunnen de accountant opdracht geven om bij de jaarstukken aan een bepaald onderdeel en hierover Provinciale Staten gelijktijdig in te lichten.
- **Is een onmisbare hulptroep van Provinciale Staten.** Evenals de rekenkamer. Zorg dus dat u optimaal gebruikmaakt van de mogelijkheden van deze hulptroepen!

Auditcommissie

Provinciale Staten zijn opdrachtgever van de accountant. Zij kunnen een auditcommissie/rekeningcommissie instellen als gesprekspartner van de accountant. Hierin kan de accountant zijn bevindingen toelichten, aangezien het accountantsverslag vaak technisch en ingewikkeld is.

- De commissie heeft de taak om contact te onderhouden met de accountant en Provinciale Staten te adviseren over onderwerpen die betrekking hebben op de accountant. Vaak bestaat de commissie uit financieel deskundigen vanuit of namens een fractie.
- Wilt u meer weten over het opdrachtgeverschap van Provinciale Staten bij de accountantscontrole? Bekijk dan de handleiding Opdrachtgeverschap accountantscontrole (hoewel van de VNG, is de handleiding nadrukkelijk ook geschikt voor provincies).

Scan de QR-code
om naar de
VNG-handleiding
te gaan:

Verschil tussen rekenkamer en accountant

Rekenkamer

Onderzoekt de **doelmatigheid, doeltreffendheid, rechtmatigheid** van het gevoerde (of te voeren) beleid.

Kan zelfstandig onderzoek doen.

Kan zowel vooraf (ex ante) als achteraf (ex post) beleid onderzoeken.

Kan specifieke beleidsthema's onderzoeken.

Accountant

Beoordeelt de **getrouwheid** van de jaarstukken.

Controleert in opdracht van Provinciale Staten.

Controleert alleen achteraf.

Controleert elk jaar dezelfde financiële informatie.

Tot het verslagjaar 2022 controleerde de accountant ook de rechtmatigheid van het gevoerde beleid (dus of de cijfers tot stand zijn gekomen volgens wet-en regelgeving). Sinds de invoering van de nieuwe Wet versterking decentrale rekenkamers (2023) moeten Gedeputeerde Staten zelf in de jaarrekening verantwoording afleggen over de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur.

Planning-en-controlcyclus

Elke provincie werkt elk jaar volgens eenzelfde planning-en-controlcyclus. Dit is een jaarlijkse cyclus van het begrotingsjaar. De begroting wordt voorbereid, uitgevoerd en er wordt verantwoording over afgelegd.

Provinciale Staten maken hier gebruik van hun budgetrecht. Daarmee kunnen ze middelen beschikbaar stellen voor beleid en plannen.

De cyclus bestaat uit vier onderdelen, waaronder ook de accountantscontrole. Lees hieronder meer over elk onderdeel van de financiële cyclus.

1. Kadernota

Ook wel perspectiefnota of voorjaarsnota. Dit is de voorbereiding op de begroting. Provinciale Staten hebben hier een kaderstellende rol. In de kadernota wordt bepaald wat Provinciale Staten willen bereiken en welke uitgaven hier tegenover staan. De kadernota wordt in het voorjaar opgesteld, **uiterlijk in juni**. Deze geldt voor het komende begrotingsjaar.

2. Begroting

Hierin staat hoe de plannen gerealiseerd gaan worden en welke middelen nodig zijn. Ook vindt u een overzicht van de baten en lasten en ziet u wat de financiële positie van de provincie is. De rol van Provinciale Staten is hier kaderstellend en controlerend. De Provinciewet schrijft voor dat de Staten erop moeten toezien dat de begroting in evenwicht is. Provinciale Staten ontvangen de begroting vaak in **september** of **oktober**. Deze wordt uiterlijk **15 november** ingeleverd bij het ministerie van BZK, die wettelijk verantwoordelijk is voor het financieel toezicht op de provincies.

3. Tussentijdse rapportages

Gedurende het begrotingsjaar rapporteert het college **meerdere keren** aan Provinciale Staten over de uitvoering van de begroting. De Staten hebben dan ook een controlerende rol.

4. Jaarverslag en jaarrekening

Het jaarverslag en de jaarrekening vormen samen de jaarverslaggeving. Ze vormen de verantwoording voor de uitvoering van het beleid door het college van Gedeputeerde Staten. Hierin wordt verslag gedaan van de uitvoering van plannen en de daadwerkelijke besteding van geld. U vindt hier ook een overzicht van de belangrijkste risico's, de status van projecten en hoe rijk of arm de provincie

is. Gedeputeerde Staten moeten ook de rechtmatigheid van het gevoerde financiële beleid verantwoorden.

Het jaarverslag en de jaarrekening worden voor **15 juli** na het begrotingsjaar verstuurd naar het ministerie van BZK voor hun wettelijk verplichte taak van financieel toezicht op de provincies.

Door de jaarverslaggeving vast te stellen geven Provinciale Staten decharge (goedkeuring) aan het college voor de uitvoering van de in de begroting opgenomen beleid en inzet van middelen. Hierna begint de planning- en controlcyclus opnieuw en wordt als eerste de kadernota vastgesteld.

Controle door accountant

Provinciale Staten controleren de jaarrekening, met behulp van een accountant. De accountant controleert de betrouwbaarheid van de verstrekte gegevens. Hij geeft hierover een accountantsverklaring en een rapport van bevindingen af. De accountant controleert de volgende onderdelen van de jaarrekening: balans, overzicht baten en lasten, WNT-bijlage, [SiSa-bijlage](#), bijlage taakvelden. Ook controleert de accountant of het jaarverslag aansluit bij de jaarrekening.

Inzicht in de controle

De controle van de jaarstukken wordt door Statenleden vaak als specialistisch ervaren, maar is wel ontzettend belangrijk. Hoe kunt u op een relatief makkelijke manier inzicht krijgen in de controle?

Eisen

Denk als Provinciale Staten gezamenlijk goed na over de eisen bij de aanbesteding van de accountantsdienstverlening. Dit helpt bij het vinden van een accountant die op dat moment goed past bij de provincie.

Auditcommissie

Besprek goed met elkaar hoe vaak de auditcommissie met de accountant overlegt over de kwaliteit van de administratieve organisatie, de interne controle en beheersing en het risicomanagement en hoe de auditcommissie rapporteert naar Provinciale Staten toe.

Planning

Besprek de planning van de controle. Wanneer start de controle en wanneer ontvangen Provinciale Staten het rapport? Provinciale Staten moeten uiterlijk op 15 juli in het jaar volgend op het boekjaar de jaarrekening vaststellen.

Risicomanagement

Vraag aan de gedeputeerde hoe de interne financiële controle en beheersing en het risicomanagement binnen de provinciale organisatie geregeld is. De gedeputeerde kan bijvoorbeeld een presentatie geven om op een laagdrempelige manier Provinciale Staten te informeren.

Toelichting accountant

Nodig de accountant uit om zijn belangrijkste bevindingen en mogelijke zorgen te delen. Zo krijgt u op een laagdrempelige manier inzicht in de controle, de aandachtspunten en belangrijke ontwikkelingen.

In de wet

[De artikelen 187 tot en met 252](#) van de Provinciewet gaan over de financiën van de provincie.

[Artikel 216](#) van de Provinciewet verplicht Provinciale Staten een financiële verordening op te stellen, waarin de uitgangspunten voor het financiële beleid, het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie zijn opgenomen.

[In artikel 217](#) van de Provinciewet staat dat Provinciale Staten een of meerdere accountants aanwijzen, die de jaarrekening controleren, en een accountantsverklaring en een verslag van hun bevindingen afgeven.

Sinds de invoering van de [Wet versterking decentrale rekenkamers in 2023 is de rol van de accountant veranderd](#) op het gebied van de rechtmatigheidsverantwoording. Eerder toetste de accountant de rechtmatigheid van het gevoerde beleid. Sinds de invoering van de wet moeten Gedeputeerde Staten hier in de jaarrekening zelf verantwoording over afleggen.

Andere regelgeving over de financiën van de provincie vindt u in het [Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten](#) en het Besluit [accountantscontrole decentrale overheden](#).

Tips en tools

Een goede start

Voer bij de start van het Statenjaar met elkaar als Statenleden een gesprek over de inzet van de hulptroepen als de accountant en de rekenkamer. Bepaal eventueel waar de accountant extra op moet letten bij zijn controle. Zorg dat er voldoende budget is, zodat de kwaliteit van de accountant is geborgd.

Focus op politieke debat

Door de hulp van de accountant bij het controleren van de cijfers, kunt u zich als Statenlid vooral richten op het politieke debat over de jaarrekening.

Leerplatform Statenleden

Bezoek eens de [digitale leeromgeving](#) voor Statenleden. Hierop staat veel informatie over de financiën van de provincie. Volg bijvoorbeeld de leerlijn 'Financiën en toezicht'.

Filmpje voor Statenleden

PWC heeft een pagina met informatie over de accountant voor Statenleden, inclusief een handige video voor nieuwe Statenleden.

Begrippenlijst

Hiernaast leest u in het kort de betekenis van veelvoorkomende begrippen rondom de financiën van de provincie en de accountantscontrole.

Door de hulp van de accountant bij het controleren van de cijfers, kunt u zich als Statenlid vooral richten op het politieke debat over de jaarrekening.

Audit

De controle door een accountant(sbureau).

Auditcommissie/-

rekeningcommissie

Een commissie ingesteld door Provinciale Staten waaraan de accountant een toelichting geeft over de bevindingen in de accountantscontrole. De commissie rapporteert aan Provinciale Staten.

BADO

In de [commissie Bedrijfsvoering](#), Auditing Decentrale Overheden (BADO) werken deskundigen van gemeenten, provincies, de VNG, de beroepsorganisatie van accountants (NBA), accountantskantoren en het Rijk samen. De commissie verheldert vraagstukken op het raakvlak van auditing en bedrijfsvoering van gemeenten en provincies, en signaleert nieuwe ontwikkelingen.

Financiële verordening

[Artikel 216](#) van de Provinciewet verplicht Provinciale Staten een financiële verordening op te stellen, waarin de uitgangspunten voor het financiële beleid, het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie zijn opgenomen.

Jaarverslaggeving

Het jaarverslag en de jaarrekening vormen samen de jaarverslaggeving. Ze vormen de verantwoording voor de uitvoering van het beleid door het college van Gedeputeerde Staten.

Hierin wordt verslag gedaan van de uitvoering van plannen en de daadwerkelijke besteding van geld.

Provinciale Staten controleren de jaarrekening, met behulp van de accountant.

P&C-cyclus

De jaarlijkse planning-en-controlcyclus van de provincie. Dit is voor alle provincies hetzelfde. De cyclus bestaat uit:

1. Kadernota (ook wel perspectiefnota of voorjaarsnota).
2. Begroting.
3. Tussentijdse rapportages.
4. Jaarverslag en jaarrekening (inclusief controle door de accountant).

Rechtmatigheidsverantwoording

Het gegeven dat het college van Gedeputeerde Staten in de jaarrekening zelf verantwoording aflegt over de financiële rechtmatigheid. Dit is sinds 2023 verplicht, met de invoering van de [Wet versterking decentrale rekenkamers](#).

SiSa

Single information, single audit. Dit staat voor eenmalige informatieverstrekking, eenmalige accountantscontrole. Met de [SiSa-systematiek](#) verantwoorden provincies zich over de besteding van extra geld om specifiek beleid van de Rijksoverheid uit te voeren. Deze verantwoording hoort als bijlage bij de jaarstukken van de provincie.

Provinciefinanciën op Leerplatform Statenleden

Op het Leerplatform Statenleden vind je de leerlijn Financiën en toezicht. Hierin vind je:

- ▶ De e-learning Financiën van de provincie. In deze module worden de verschillende bronnen van inkomsten en uitgaven van de provincie besproken. Ook reserves en voorzieningen komen aan bod. Verder wordt er aandacht besteed aan de jaarlijkse financiële cyclus en wanneer hierop invloed kan worden uitgeoefend.
- ▶ De interactieve handreiking handelingsperspectieven en best practices verbonden partijen. Uitgave van het ministerie van BZK met handelingsperspectieven voor instrumenten die gebruikt worden om de grip op verbonden partijen te verstevigen.
- ▶ Het webinar De toekomst van de provinciale inkomsten en belastingen. De gezamenlijke provincies en het ministerie BZK zijn bezig met een traject dat moet leiden tot een herijking van het verdeelmodel van het provinciefonds. Met behulp van het verdeelmodel wordt de hoogte van de uitkering per provincie bepaald.
- ▶ Het webinar Financierings-systematiek. In het regeerakkoord is het voornemen opgenomen om te komen tot een nieuwe financieringsystematiek

voor decentrale overheden. Het provinciaal belastinggebied zal veranderen door de invoering van 'Betalen naar gebruik'. En de financiering van de transitie-opgaven vindt in toenemende plaats via grote incidentele fondsen.

Vragen, tips of ideeën?

Wij zijn dé vereniging voor Statenleden en helpen u om sterk in positie te komen en blijven. Vragen, tips of ideeën? Laat het ons weten! Samen versterken we de Staten!

Vereniging **Statenlidnu**
Herengracht 23
2511 EG Den Haag
www.statenlidnu.nl
info@statenlidnu.nl

Volg ons via:

#statenlidnu